

15 éve önkéntesen

2004. november 3-án egy 136 éve vágott centi végső darabját vágta le az akkor – és mindezidáig utolsóként – leszerelő sorkatonák hazánkban. Az 1868-ban bevezetett általános hadkötelezettséget felváltotta az önkéntes alapon történő szolgálatvállalás, a sorállományt a szerződéses katonák, a tömeghadsereget a professzionális haderő. A mai magyar haderőben szolgálók kizárólag toborzás útján kerülnek be a seregbe, amiért a megyei toborzóirodák felelősek országszerte. Debrecenben a Péterfia utcán lévő toborzó irodában évente közel 2000 fő fordul meg, ami azt jelzi, van érdeklődés a katonai szolgálat iránt. Erről beszélgettünk Nagy Zoltán alezredessel, az MH Katonai Igazgatási és Központi Nyilvántartó Parancsnokság 2. Katonai Igazgatási Központ parancsnokával.

- Alezredes úr, ön szolgált a kötelező sorkatonai szolgálat idején is, illetve testközelből élte át a 15 évvel ezelőtti időszakot egyaránt. Mekkora változást jelentett a honvédségnek az önkéntességre való átállás?

- Mivel ez az átalakulás nem egyik pillanatról a másikra történt meg, a folyamat – ha szabad így fogalmaznom – zökkenőmentesen zajlott le. Az 1950-es években kb. 200.000 fős sorozott hadsereg működött, az 1990-es évek elején már csak mintegy 100.000 főt soroztak évente, 2004-ben pedig ez már alig volt több mint 12.000 fő. A létszám csökkenésével fokozatosan csökkent a kötelező szolgálat időtartama is, ugyanakkor ezzel párhuzamosan a honvédség technikai eszközei egyre modernebbek lettek, a szakszerű kezelésükre való felkészítés akár több évet is igénybe vehet. Az átállást szintén megkönnyítette, hogy az 1990-es évek végétől megjelent a szerződéses katonai szolgálat vállalásának lehetősége, és 2004-ig párhuzamosan működött a két rendszer. Másfél évtizede pedig már csak önkéntes alapon működő, professzionális, hölgyeket és férfiakat egyaránt soraiban tudó hadseregről beszélhetünk, a katonák pedig folyamatosan bizonyítják rátermettségüket mind a hazai, mind a nemzetközi feladatok, külföldi missziók végrehajtása során.

- Ahogy említette, nem egyik napról a másikra kellett pótolni a „kieső” sorállományt. Ennek ellenére a toborzó rendszer számára bizonyára nem kis kihívást jelentett és jelent napjainkban sem a megfelelő utánpótlás folyamatos biztosítása.

- Az önkéntességre való átállás óta a haderőnek nemcsak a kiképzéseken, hanem a munkaerőpiacon is helyt kell állnia, munkáltatóként reagálnia kell az egyre érzékenyebb társadalmi igényekre és a munkaerőpiac változásaira, amely komoly kihívást támaszt felénk. Ezen kihívásoknak megfelelően a toborzó katonák folyamatosan keresik az új eszközöket, igyekeznek minden lehetőséget és fórumot kihasználni arra, hogy a lakosságot minél szélesebb körben tudják informálni a Magyar Honvédségben vállalható szolgálati lehetőségekről. Büszkén mondhatom, hogy a debreceni Toborzó Iroda megnyitása óta 22 katonai alakulathoz közel 2500 fő szerződéses katona bevonulására és több mint 1000 fő önkéntes tartalékos katona szerződéskötésére került sor megyénkből, a honvédtiszti, az altiszti, illetve a pilótaképzési programra pedig összesen több mint 1200 fő jelentkezett. Ha csak az elmúlt éveket nézzük, akkor is azt látjuk, hogy évről-évre nő a katonai szolgálatot vállalók létszáma, az idei évben például már közel van a 400 főhöz azok száma, akik valamelyik szolgálati forma kapcsán szerződést kötöttek a Magyar Honvédséggel.

- Kik jelentkezhetnek katonának, milyen feltételekkel vállalhat manapság valaki katonai szolgálatot?

- Katonai szolgálatra minden 18. életévét betöltött, büntetlen előéletű, magyarországi lakóhellyel rendelkező személy jelentkezhet, aki legalább alapfokú végzettséggel és kellő elhivatottsággal rendelkezik. A jelentkezőknek pedig szolgálatformától függően alkalmassági vizsgálaton kell részt venniük.

- Ezek szerint többféle szolgálatformára is lehet Önöknél jelentkezni?

- A Magyar Honvédség jelen pillanatban hivatásos, szerződéses és tartalékos katonákból, valamint honvédelmi alkalmazottakból tevődik össze. A katonai szolgálatformák közül a hivatásos és a szerződéses katonai jogviszony jelenti nálunk az állandó, napi munkaviszonyt, amikor a katona a Magyar Honvédség valamelyik alakulatánál, egy meghatározott munkakört lát el havi fizetésért. Szükség esetén gyakorlatokon vesznek részt, határvédelmi feladatokat látnak el, illetve külföldi misszióban szolgálnak. A tartalékos viszony ezzel szemben azoknak szól, akik tanulmányaik vagy meglévő munkahelyük mellett szeretnék részt vállalni honvédelmi feladatokban. A 2017-ben bevezetett legújabb szolgálati ág, az önkéntes területvédelmi tartalékos szolgálat például azoknak jelenthet nagyon jó megoldást, akik bár érdeklődnek a honvédség iránt, de még nem biztosak abban, hogy számukra megfelelő ez a hivatás, vagy esetleg vonakodnak huzamosabb ideig lakóhelyüktől távol lenni. Feladatuk többek között veszély- és katasztrófa helyzetben (pl. árvízi védekezés) történő igénybevétel, rendezvénybiztosítási, toborzási, illetve különböző díszelgési feladatok ellátása. A területvédelmi tartalékosok felkészítése éves szinten húsz napot vesz igénybe, amely a katona elfoglaltságától függően akár hétvégére is eshet. Ez a felkészítés, illetve a tartalékosok alkalmazása a lakóhelyéhez legközelebb, lehetőség szerint alapvetően helyben történik a járásban. A tartalékos rendszer kapcsán mindenképpen szeretném kiemelni, hogy a megyéből eddig szolgálatot vállalóknak körülbelül a fele iskolai tanulmányokat folytató középiskolás vagy egyetemi hallgató volt a szerződéskötésük idején.

- Az talán nyugodtan kijelenthető, hogy a katonai pálya izgalmat és kihívást nyújt, ami már önmagában is kellő vonzerőt jelenthet a nem hétköznapi munkát keresőknek. De másért is megéri felvenni az egyenruhát?

- A fentiekén túl véleményem szerint az egyik legfontosabb tényező, hogy a Magyar Honvédség az ország egyik legnagyobb munkáltatója, amely kiszámítható jövőt és biztos megélhetést kínál, ahol az egyén tehetségétől, hozzáállásától és kitartásától függ, hogyan alakul a pályafutása. A hivatásos és szerződéses katonák havi juttatása az elmúlt években folyamatosan növekedett, ma már egy érettségivel rendelkező legénységi katona kezdő alapilletménye meghaladja a bruttó 275.000 forintot. Magasabb iskolai végzettséggel, nyelvtudással további kiegészítésekre számíthat a katona, az évek előrehaladtával pedig elismerjük a seregben eltöltött éveket. Erre épül rá az igen kedvező, kibővített lakhatási támogatás, az ingyenes katona-egészségügyi (csapatorvosi-, fogorvosi- és szakorvosi) ellátás, a kedvezményes üdülési lehetőség, a sport- és kulturális szolgáltatások, a családalapítási támogatás, a kedvezményes étkeztetés és az utazási költségtérítés. Emellett a – megfelelő kiképzéseket követően – a katonák részt vehetnek a Magyar Honvédség külszolgálati feladatainak végrehajtásában, melynek révén extra jövedelemre tehetnek szert. Kiemelném még, hogy kevés olyan munkahely létezik, ahol a munkavállalók fizikai és egészségügyi helyzetével, életminőségével olyan magas szinten foglalkoznának, mint a honvédségnél, hiszen a sereg rendszeres ingyenes egészségügyi szűrésekkel kiemelt figyelmet fordít a katonák egészségi állapotára. A tartalékos katonáink rendelkezésre állási díjban, illetve tényleges szolgálatuk utáni illetményben részesülnek, valamint a tanulmányokat folytató tartalékosok ösztöndíjra is pályázhatnak.

- Már csak egy utolsó, ám annál fontosabb kérdés maradt hátra. Hol lehet jelentkezni katonának?

- A toborzó irodák folyamatosan várják a katonai pálya iránt érdeklődőket a megyeszékhelyeken lévő ügyfélszolgálatokon. Debrecenben személyesen a Péterfia u. 58/a szám alatt vagyunk megtalálhatók. Jelentkezni a Kormányablakoknál kijelölt ügyintézőknél vagy akár online, a www.iranyasereg.hu és a www.hadkiegeszites.hu internetes oldalakon is lehet. Az Irány a sereg weboldal, a Magyar Honvédség karrieroldala, ahol mindenki választ kaphat a katonai szolgálati formákkal kapcsolatos kérdésére.

Smidróczki Róbert főhadnagy